

II

Christelijk-Historische Kiezersbond.

Deze Kiezersbond, in 't begin dezes jaars opgericht, is gevestigd te *Utrecht*, Art. 1 en 2 van het Reglement luiden:

Artikel 1.

De Christelijk-Historische Kiezersbond stelt zich ten doel, de keuze te bevorderen van leden der Tweede Kamer, der Provinciale Staten en der Gemeenteraden, van wie hij verwachten mag, dat zij zijne beginselen zijn toegedaan, behoudens het bepaalde in Art. 14. Ook wil hij trachten, door de pers, het verspreiden van geschriften, het levend woord en alle andere geoorloofde middelen, de kennis van zijne beginselen te verspreiden, en het aantal voorstanders er van te vermeerderen.

Art. 2.

Niemand kan lid worden van den Bond, die niet behoort tot een protestantsch kerkgenootschap.

Het Hoofdbestuur is aldus samengesteld:

Prof. Dr. E. H. van Leeuwen te Utrecht, *1e Voorzitter*.

Dr. J. Th. de Visser te Amsterdam, *2de Voorzitter*.

C. M. J. Muller Massis te Amsterdam, *1e Secretaris*.

Prof. Dr. P. J. Muller te Haarlem, *2de Secretaris*.

F. Labouchere te Doorn, *Penningmeester*.

A. A. Bredius te Amsterdam,	}	Leden.
Dr. A. W. Bronsveld te Utrecht.		
W. J. J. Koole te Middelburg.		
N. J. A. C. Swellengrebel te Deventer.		

De beginselen van den Bond zijn omschreven in de volgende negen artikelen.

I.

Ofschoon wij van God geen stelsel van staatkunde ontvangen hebben en evenmin eene oplossing van vraagstukken, die een speciaal onderzoek vereischen, zoo erkennen wij toch, dat in het Evangelie van Jezus Christus *beginselen* liggen opgesloten, die behooren geëerbiedigd te worden op elk levensgebied, dus ook waar sprake is van de verhouding tusschen overheid en onderdanen, tusschen moederland en koloniën, tusschen patroons en werklieden.

Op dien grond erkennen wij onze Overheid als eene macht van God over ons gesteld, en dulden wij geene verkorting van gewetensvrijheid.

II.

Terwijl wij onze constitutioneele vrijheden en regeering willen handhaven, gevoelen wij ons innig verknocht aan aan het *Stamhuis van Oranje*, waarmede wij door gemeenschap van geloof, door saamgedragen leed en saamgenoten zegen onafscheidelijk verbonden zijn.

III.

Wij steunen niet wat leiden kan tot *scheiding van staat en godsdienst*; tot verkrachting van rechten op wettige wijze door kerkgenootschappen verkregen; tot het verdringen van de Ned. Herv. Kerk van de plaats, welke zij inneemt in ons openbare leven; tot het

uitwisschen van hetgeen ons kenmerkt als eene protestantsche natie. Wij zijn tegen het herstel der Nederl. Legatie bij den pauselijken stoel, en tegen het behoud van den nuntius bij ons Hof, dewijl deze alleen specifiek-roomsche belangen behartigt en geen wereldlijk vorst meer vertegenwoordigt.

IV.

In de moeilijke en ingewikkelde omstandigheden, waarin de *maatschappij* verkeert, worde niet allereerst aan den Staat opgedragen om in alles helpend en oppermachtig op te treden.

Het eigen initiatief worde aangemoedigd, opdat het aantal hulpbehoevenden niet voortdurend grooter, maar dit, zoowel door spaarzaamheid, vlijt en matigheid, als door het sluiten van verzekeringen tegen ziekte en ouderdom steeds kleiner worde. Wel zij het streven van den staat daarheen gericht, dat de *Zondagswet* algemeen geëerbiedigd, dronkenschap en ontucht beteugeld worden, terwijl verder de Staat heeft te waken voor de veiligheid van het leven der werklieden in fabrieken enz.; tegen den fabrieksarbeid van vrouwen, die jonge kinderen te verzorgen hebben, tegen overmatigen arbeid vooral van kinderen. Hij *bevordere* daarbij alle pogingen om kranken, tot arbeid ongeschikt gewordenen, en ouden van dagen te vrijwaren tegen gebrek.

V.

Armenzorg blijve een zaak van Kerkgenootschappen en particulieren. Die taak over te dragen aan den Staat, of dezen in de uitoefening der liefdadigheid te laten ingrijpen, achten wij voorloopig onnoodig en bedenkelijk.

VI.

Wat het *Onderwijs* betreft: het zij en blijve het

streven, voor onze kinderen scholen te verkrijgen of te behouden, waar, bij degelijk maatschappelijk onderwijs, alles is doortrokken van den geest des evangelies, en 's lands historie niet verminkt, maar onvervalscht wordt voorgesteld. Vooral worde gelet op het zedelijk en godsdienstig gehalte der onderwijzers. Ook worde niet vergeten, dat het zwaartepunt der opvoeding niet moet liggen in de school, maar in het huisgezin.

De wetten op het middelbaar en hooger onderwijs vereischen herziening.

VII.

Het besef dat het bezit aan een volk van *Kolonien* dure verplichtingen oplegt, worde meer en meer openbaar. De Regeering verloochene in onze Indiën het christelijk karakter der natie niet, maar bevordere de Zending met wijsheid en beslistheid; verbeter de rechtstoestand der inlandsche Christenen; trachte, door opwekking van veerkracht en arbeidzaamheid, den inlander in vrijen arbeid te doen deelen in het partij-trekken van de vele bronnen van welvaart, die onder zijn bereik liggen. Ook zie de Regeering toe, dat de eene Christelijke Zendingsarbeid niet verstorend ingrijpe op het terrein van den ander.

Het onderwijs, van regeeringswege aan inlanders gegeven, zij niet op Europeesche leest geschoeid, en trachte niet de *goede* scholen der Zendingen te verdringen.

VIII.

Onze *weerbaarheid* mag, bij betrachting van zeer noodige zuinigheid, niet worden verzwakt. *Persoonlijke* dienstplicht is een eisch van billijkheid en in het belang van leger en vloot. De Regeering steune alles wat bij

onze legermacht in Vaderland en Koloniën de zedelijkheid bevordert.

IX.

Landbouw, handel en *binnenlandsche* nijverheid hebben aanspraak op de zorg en den steun der Regeering, van welke verwacht mag worden, dat zij trachten zal alles weg te nemen, wat deze bronnen van bestaan drukt.
